# Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om energieffektivitet i slutanvendelserne og om energitjenester«

*KOM(2003) 739 endelig — 2003/0300 (COD)*

(2005/C 120/21)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. januar 2004 under henvisning til EF-traktatens artikel 175, stk. 1, at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som udpegede Ulla Sirkeinen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 5. oktober 2004.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 412. plenarforsamling den 27.-28. oktober 2004, mødet den 28. oktober, følgende udtalelse med 117 stemmer for, 10 imod og 14 hverken for eller imod:

## 1. **Baggrund**

1.1 EU's energipolitik har i de seneste år fulgt tre hovedlinjer:

— tilvejebringelse af effektive åbne markeder for elektricitet og gas

— sikring af energiforsyningssikkerhed

— opnåelse af præcise miljømål og især bekæmpelse af klimaændringer.

Af vigtig lovgivning på dette område skal nævnes de reviderede direktiver om el- og gasmarkedet, som åbner markeder for ikke-private brugere i midten af 2004 og for alle forbrugere i 2007. Om elforsyningssikkerhed blev der i 2001 udsendt en grønbog, der fremhævede efterspørgselsstyring som et vigtigt tiltag til fremme af forsyningssikkerhed og bekæmpelse af klimaændringer.

1.2 Pålidelig energiforsyning til rimelige priser er en vigtig forudsætning for økonomisk vækst og velfærd for EU's borgere. EØSU har derfor i sine udtalelser støttet Kommissionens mål og fremgangsmåde.

1.3 Forslaget til direktiv om energieffektivitet i slutanvendelserne og om energitjenester blev fremlagt af Kommissionen som del af en forslagspakke vedrørende energiinfrastruktur og forsyningssikkerhed. Kommissionen påpeger, at spørgsmålet om balancen mellem udbud og efterspørgsel ikke kan ignoreres i denne sammenhæng. En af grundene til det voksende pres på nettene er en stigning i efterspørgslen, som til en vis grad kan imødegås gennem efterspørgselsstyring.

1.4 Energieffektivisering i slutbrugerleddet, eller energibesparelser, har længe været anerkendt som et virkningsfuldt element på energimarkedet. Mindre energiforbrug sparer penge og bidrager direkte til forsyningssikkerheden og ofte til reduktion af drivhusgasserne ved at mindske behovet for energiproduktion og for investeringer i ny produktion, transmission og distribution.

1.5 Der er et stort potentiale for bedre energieffektivitet. Kommissionens meddelelse henviser til undersøgelser, som generelt viser, at det endelig energiforbrug i EU kunne nedbringes med mindst 20 % uden forringelse af komfort og uden ekstraomkostninger. Effektivitetspotentialet for elektricitet er generelt lavere end dette samlede tal og højere for andre energiformer.

1.6 I en meddelelse, der ledsager energipakken, erklærer Kommissionen, at fremtidig stigning i efterspørgslen efter elektricitet vil blive mødt med efterspørgselsstyring. Nogle nyinvesteringer er dog nødvendige for at forny kraftværker, som har nået afslutningen af deres levetid. Kommissionen forventer, at meget af fornyelsen vil bestå i vedvarende energi og decentral kraftvarmeproduktion i små enheder

1.6.1 EØSU er ikke enig i denne beskrivelse af fremtidige tendenser og behov i elsektoren. I en meddelelse om forsyningssikkerhed må man forvente en meget tydeligere og meget mere realistisk oplysning om fremtidige tendenser og potentialer. Især når der findes meget bedre, talunderbygget information og scenarier, bl.a. udarbejdet af Kommissionen selv. Ingen er tjent med, at klar og realistisk basisinformation undgås — selvom den vil være upopulær for mange.

1.6.2 En meget forenklet beregning kan give en idé om problemets størrelse og mulighederne for at løse det. Elektricitetsefterspørgslen stiger i øjeblikket med 1-2 % om året i EU. EU-målet for øget elproduktion fra vedvarende energikilder indebærer en årlig stigning på under 1 %. Det foreslåede mål for energieffektivitet ville nedbringe den årlige stigning med 1 %. Vedvarende energi og energieffektivitet kunne således kompensere for den stigende efterspørgsel og desuden måske træde i stedet for eksisterende kapacitet med meget mindre end 1 % om året. Kraftværker er i funktion 30-50 år, hvilket teoretisk betyder, at erstatningen skal finde sted med en årlig gennemsnitssats på 3 %. Det Internationale Energiagentur (IEA) konstaterer, at der i EU er behov for nye kraftværker på over 200 000 MW i løbet af de næste 20 år.

## 2. **Kommissionens forslag**

2.1 Formålet med Kommissionens forslag er at sikre, at der hvert år spares 1 % mere af den energi, der tidligere er brugt i hver medlemsstat, gennem øget energieffektivitet. 1 %-energibesparelsen beregnes ud fra medlemsstatens gennemsnitlige årlige energiforbrug i de sidste fem år. Det vil føre til en energibesparelse på ca. 6 % i 2012. Medlemsstaterne får pligt til i overensstemmelse med direktivets bestemmelser at rapportere og kontrollere, at denne energimængde er blevet sparet hvert år indtil 2012. Energiforbruget i medlemsstaten kan stadig vokse, men i en langsommere takt end uden disse foranstaltninger.

2.2 Direktivforslaget giver energieffektiviseringsforanstaltninger et skub frem og sigter på at fremme markedet for energitjenester som belysning, opvarmning varmt vand, ventilation osv. Medlemsstaterne vil skulle opfylde to energisparemål og sikre, at energileverandører udbyder energitjenester i perioden 2006-2012.

2.3 Det generelle energisparemål på 1 % om året i slutanvendelserne betyder 1 % af den gennemsnitlige energimængde, der blev distribueret eller solgt til slutkunderne i de foregående fem år. Disse besparelser skal registreres for følgende sektorer: husholdningssektoren, landbruget, handelen, den offentlige sektor, transport og industri. Luft- og søtransport er undtaget af målingsmæssige grunde. Energiintensive industrier, som i forvejen er omfattet af direktivet om emissionshandel og IPPC-direktivet, er også undtaget fra direktivet. Alle energityper vil blive taget i betragtning: elektricitet og naturgas, fjernvarme og fjernkøling, opvarmningsbrændsel, sten- og brunkul, energiprodukter fra skov- og landbrug og transportbrændstoffer.

2.4 Der er opstillet et sektormål for medlemsstaternes offentlige sektor, der skal spare mindst 1,5 % energi om året, især gennem energieffektive offentlige indkøb. Disse besparelser vil også bidrage til at nå det generelle sparemål på 1 % om året.

2.5 Der indføres en efterspørgselsforpligtelse for salget af energitjenester. Energidistributører og/eller detailforsyningsvirksomheder skal integrere energitjenester i deres distribution og salg af energi, indtil 5 % af deres kunder er blev inddækket. Subsidiært skal der tilbydes energisyn.

2.6 En beregningsmetode giver mulighed for at godskrive tidligere trufne foranstaltninger. Medlemsstaterne kan måle og kontrollere den fortsatte virkning af allerede eksisterende energitjenester og effektiviseringsforanstaltninger, som ikke er indført før 1991. Energiafgifter og oplysningskampagner om energibesparelser kan tages med i betragtning, forudsat at deres virkning også kan måles og kontrolleres.

2.7 Medlemsstaterne bestemmer, hvilke sektorer der skal udpeges, og hvor meget den enkelte sektor skal bidrage med for at nå det nationale mål, selvom alle kunder, der kommer i betragtning, skal tilbydes en eller anden form for energitjeneste eller energieffektiviseringsprogram eller –foranstaltninger.

2.8 Besparelser vil blive beregnet som summen af de målte eller skønnede reduktioner i det endelige energiforbrug, der kan tilskrives energitjenester, energieffektiviseringsprogrammer og andre energieffektiviseringstiltag. Medlemsstaterne rapporterer regelmæssigt om deres opfyldelse af målene. I forslaget gives der eksempler på energitjenester og energieffektiviseringsretningslinjer for måling og kontrol af energibesparelser.

## 3. **Generelle bemærkninger**

3.1 EØSU har ved flere lejligheder fremhævet betydningen af energibesparelser og øget energieffektivitet i slutanvendelserne for at nå målet om bæredygtig udvikling og især forebyggelse af klimaændringer. Kommissionens initiativ til at tage alvorligt fat om dette emne hilses velkommen. EØSU giver sin fulde støtte til målet om energieffektivitet og nogle af direktivets forslag, men har også forslag til ændringer.

3.2 I mange medlemsstater er der sat ind på dette område, hvor der i dag findes en bred vifte af politiske tiltag, praktiske erfaringer og resultater. Den måske mest udbredte form for aktivitet på området, der også tæller eksempler på EU-sektorpolitikker, er frivillige aktioner, enten uorganiserede eller baseret på aftaler.

3.3 På EU-niveau er der krav om mærkning af husholdnings- og andre apparater samt et direktiv om energianvendelse i bygninger. Andre foranstaltninger som f.eks. direktivet om udformning af energiforbrugende produkter er under udarbejdelse Mange andre dele af EU's politikker støtter desuden energieffektivitet i slutanvendelserne, f.eks. direktiverne om IPPC ([1]) og energibeskatning. Desværre omfatter disse politikker i vidt omfang foranstaltninger, der øger energiprisen betragteligt. Dette kan ses som et incitament til energibesparelser, men de højere prisers negative indvirkning på husholdninger og industriernes konkurrenceevne opvejer klart de positive virkninger.

3.4 Relevante foranstaltninger til styrkelse af energieffektiviteten varierer meget på grund af forskellige lokale forhold og aktioner. Deres virkning på det indre marked synes begrænset. På denne baggrund er det vigtigt, jf. subsidiaritetsprincippet, at supplerende foranstaltninger på EU-niveau reelt giver et merudbytte.

3.5 Kommissionen prøver tilsyneladende i sit forslag at tage hensyn til de forskellige former for aktioner, men EØSU mener, at der på baggrund af de eksisterende nationale regler og EU-regler, og især de frivillige aktiviteter, er behov for en vis tilpasning af forslaget for at sikre et optimalt udbytte af de eksisterende foranstaltninger. Desuden bør sammenhængen med andre relaterede krav som f.eks. fastlagt i bygningsdirektivet præciseres.

3.6 Mulighederne for bedre energiudnyttelse har været genstand for mange undersøgelser. EØSU er stor set enig med Kommissionen om de tal, den fremlægger. Potentialet er stort, men noget af det skal betragtes med kritiske øjne, og der skal tages større hensyn til de økonomiske realiteter. Udbyttet af investeringer i energieffektivitet er blevet beregnet på grundlag af en tilbagebetalingsperiode, der svarer til investeringens løbetid, hvilket ofte ikke er muligt i praksis. Hvis ekstraudgifterne til et mere effektivt opvarmningssystem i et familiehus f.eks. har en tilbagebetalingsperiode, der svarer til systemets levetid, vil ejeren næppe anse det for at være en fordelagtig investering. På samme måde ville lederen af en lille virksomhed med et begrænset investeringsbudget ikke prioritere udskiftning af en maskine, der stadig fungerer, med en mindre energiforbrugende højere end et projekt, der forøger den samlede produktion og omsætning.

([1]) »Integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening«.

3.7 På denne baggrund er direktivets mål om en årlig effektivitetsforbedring på 1 % ambitiøst, men ikke urealistisk som helhed. Sparemålet på 1,5 % i den offentlige sektor, som hovedsageligt sigter på energiforbruget i bygninger, kan i nogle medlemsstater blive meget vanskeligt og dyrt at nå inden for den foreslåede tidsfrist.

3.8 Hovedargumentet for at fastlægge et bindende mål er, at mål virker stærkt motiverende. Men der er mange argumenter imod et bindende mål.

3.8.1 Forskellene mellem tidligere og nuværende foranstaltninger er så store, at ét mål ville indebære forskellige omkostninger for energibrugerne i de forskellige medlemsstater. Det kan ikke lade sig gøre at opstille individuelle mål for de enkelte medlemsstater, da der ikke findes sammenlignelige oplysninger, der kan udgøre et beregningsgrundlag.

3.8.2 Et andet argumenter er, at et mål ville blive betragtet som en »stok« og ikke som en »gulerod«, og det ville sende det forkerte budskab ud. Mulighederne og fordelene ved at øge energieffektiviteten bør formidles på en positiv og stimulerende måde.

3.8.3 Informationsgrundlaget vedrørende aktuelt energiforbrug, energieffektivitet og virkningen af aktuelle foranstaltninger er i mange medlemsstater ringe. Direktivforslagets beregningsmetoder for besparelser er ikke veldefinerede. Fleksibilitet på dette punkt må hilses velkommen, men resultaterne er kun sammenlignelige og pålidelige i forhold til målet, når både den grundlæggende information og beregningsmetoderne er pålidelige og sammenlignelige.

3.8.4 EØSU er desuden bekymret over, at suboptimering, i dette tilfælde ved at opstille bindende mål for energieffektivitet, ikke rigtig fremmer optimering i forhold til de overordnede mål, såsom samlet effektivisering af økonomien eller reduktion af drivhusgasemissioner på en omkostningseffektiv måde.

3.9 Af ovennævnte grunde går EØSU ikke ind for fastsættelse af et bindende mål for medlemsstaterne. Det er et minimumskrav for opstilling af et mål, at der er fastlagt fuldt tilfredsstillende og gennemførlige beregningsmetoder.

3.9.1 I stedet for optimale nationale bindende mål foreslår EØSU, at medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde eller ajourføre eksisterende programmer for energieffektivisering, herunder kontrol. Målene på 1 % og 1,5 % for den offentlige sektor bør kunne anvendes af de fleste af medlemsstaterne.

3.10 Medlemsstaterne skal selv kunne bestemme, hvordan mål og foranstaltninger skal fordeles på forskellige sektorer og energiformer. Det er imidlertid vigtigt, at alle sektorer og brændstoffer er omfattet og deltager i forhold til deres potentiale.

3.11 Direktivforslagets bestemmelser om dokumentation, verifikation og kontrol (artikel 4, stk. 5) kan indebære en arbejdsbyrde, der ikke står i rimeligt forhold til den fordel, der forventes opnået. Beviskvaliteten af dette arbejde er tvivlsom, da det er vanskeligt at koble en specifik foranstaltning klart sammen med en bestemt mængde sparet energi. Der er behov for en meget enklere og tydeligere fremgangsmåde, som samtidig er pålidelig.

3.12 Disse bindende foranstaltninger giver resultater, som bedre kunne opnås ved at gribe mere direkte fat i de bagvedliggende informations- og finansieringsproblemer. Bestemmelserne i artikel 8 om passende kvalifikations-, akkrediterings- og/eller certificeringsordninger for leverandører af energitjenester går i denne retning. De bør videreudvikles og gøres mere omfattende. Der bør endvidere udvikles innovative finansieringsmetoder, f.eks. lavtforrentede lån, til hjælp i tilfælde af lange tilbagebetalingsperioder, jf. eksemplerne i punkt 3.6.

3.13 Foranstaltninger til støtte og udvikling af eksisterende og gennemprøvede frivillige initiativer bør desuden tilføjes. Oplysning og let adgang til energisyn, udvikling af energisynsordninger for SMV'er eller en bestemt branche samt støtte til efteruddannelse af ansatte, der skal fungere som energiforvaltere (jf. artikel 12) er eksempler på foranstaltninger, der har opvist gode resultater, og som bør støttes af Kommissionen.

3.14 I stedet for at beskæftige sig med rapportering i stort omfang kunne Kommissionen støtte medlemsstaternes indsats for bedre energieffektivitet ved at hjælpe dem med at skabe en bedre database, både i medlemsstaterne og for Kommissionen selv. Der er behov for en grundig analyse af eksisterende barrierer for bedre energieffektivitet. Kommissionen kunne også styrke samarbejde og udveksling af god praksis mellem medlemsstaterne.

3.15 Et forslag som dette, der indebærer konsekvenser for markederne og omkostninger for forbrugerne, skal underkastes en ordentlig konsekvensanalyse. Da en sådan analyse ikke er foretaget på det forberedende stadium, opfordrer EØSU til, at det sker omgående, inden der træffes beslutninger i Rådet og Europa-Parlamentet.

3.16 Kommissionen præsenterer idéen om eventuelt senere at indføre en ordning med såkaldte »hvide attester«. En ordning af denne art kan kun fungere, hvis der indføres bindende forpligtelser til energibesparelser eller energieffektivisering. EØSU støtter ikke indførelse af bindende forpligtelser til dette formål og kan derfor ikke støtte indførelsen af hvide attester. Desuden bør der foretages en omhyggelig kontrol og evaluering af såvel emissionshandel som handel med grønne attester, inden det overhovedet overvejes at indføre nye ordninger på et allerede kompliceret energirelateret marked.

## 4. **Særlige bemærkninger**

4.1 »Energitjeneste« i artikel 3 bør defineres klarere. Desuden bør loftet på 50 GWh i definitionen af »små distributører og energileverandører i detailleddet« reevalueres — det er måske urimeligt lavt.

4.2 Artikel 4 bør revideres på baggrund af de generelle bemærkninger i denne udtalelse.

4.3 Artikel 6, litra a) og artikel 10, litra b): Et stigende udbud af energitjenester er ønskeligt. Men EØSU er ikke enig med Kommissionen i, at det kun er energidistributører og detailforsyningsvirksomheder, der skal tilbyde dem, og at omkostningerne skal integreres i deres distributions- og salgspriser, indtil de har opnået en vis markedsandel. Energitjenester tilbydes allerede nu også af andre, f.eks. af husvedligeholdelsesfirmaer, konsulenter og energitjenesteselskaber (ESCO), og markedet for disse bør være åbent for alle på lige vilkår. Forslaget om at tilbyde en andel på 5 % af kundetjenesterne vederlagsfrit på bekostning af alle kunder er ikke rimeligt over for kunderne og diskriminerer andre leverandører.

4.4 Begrebet »kunder, der kommer i betragtning« i artikel 7 bør forklares nærmere.

4.5 Artikel 10, litra a): Det er svært at se, hvordan transmissionstariffer kan fastsættes, så de direkte øger energieffektiviteten. Det er ikke let at forstå de relevante konsekvenser af eksemplerne, der gives i afsnittet.

4.6 Målingskravene i artikel 13 kan vise sig at være meget bekostelige, og det vil i sidste instans altid være forbrugerne, der bærer omkostningsbyrden. Foranstaltninger vedrørende forbrugsmåling bør derfor behandles med forsigtighed.

Bruxelles, den 28. oktober 2004

Anne-Marie SIGMUND

*Formand for*

*Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg*